



ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a členiek Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Evy Hudobovej v právnej veci žalobcu: S., s.r.o., P., S.X., P., zast. JUDr. M.P., advokátom, Š.X., P., proti žalovanému: Ing. A.K., K., ul. J.X., P., zast. JUDr. P.H., advokátom, Z.X., S., o zaplatenie 144.200,- Sk s prísl., o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 24. novembra 2006 č.k. 2 Cb 5/04-370, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 24. novembra 2006 č.k. 2 Cb 5/04-370 v napadnutej časti istiny a trov konania p o t v r d z u j e .

Žalovaný j e p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania na účet jeho právneho zástupcu vo výške 24.760,- Sk.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 144.200,- Sk s 9,8% úrokom z omeškania ročne od 17. novembra 2000 až do zaplatenia a trovy konania 81.969,- Sk.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal zaplatenia sumy 144.200,- Sk s prísl., z dôvodu, že podľa zmluvy zo dňa 1. júna 1998, mal žalovaný vyvíjať činnosť smerujúcu

k tomu, aby žalobca mal príležitosť uzatvárať obchodné zmluvy s odberateľmi t.j. tretími osobami, týkajúce sa kompletného sortimentu, ktoré mal v ponuke. V čl. II bod 5 predmetnej zmluvy, bolo dohodnuté, že žalovanému nevzniká nárok na úhradu nákladov spojených so sprostredkovaním, pretože tieto sú zahrnuté v provízií, ktorá podľa zmluvy mala byť vyplatená za predpokladu, že obchodné zmluvy sprostredkované žalovaným, boli uzavreté za jeho súčinnosti s podmienkou, že provízia sa bude vyplácať zo skutočne zaplatených faktúr za tovar predaný sprostredkovateľskou činnosťou žalovaného. Kontrolou účtovných dokladov žalobca zistil, že žalovaný fakturoval províziu v nesprávnej výške, pretože do provízie si zahrnul aj tie zaplatené faktúry od odberateľov žalobcu, ktoré neboli uzavreté za jeho súčinnosti, pričom táto suma je 144.200,- Sk.

Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť z dôvodu, že výplata provízie prešla riadnou kontrolou konateľov spoločnosti a žalovaný si ju nezobral svojvoľne, ale bola vyplatená v súlade s pravidlami.

Žaloba vo veci bola pôvodne podaná na Okresný súd v Poprade, ktorý vo veci rozhodol rozsudkom 17 Cb 208/01-187 tak, že žalobu zamietol a v časti úroku z omeškania prevyšujúceho 15,7% ročne, konanie zastavil. Proti rozsudku bolo podané odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove tak, že ho zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že účastníci konania neuzavreli zmluvu o sprostredkovaní, ale o obchodnom zastúpení a na prejednanie tejto veci v čase začatia konania bol príslušný krajský súd. V tejto súvislosti Okresný súd v Poprade vec postúpil Krajskému súdu v Prešove.

Krajský súd v Prešove vykonal znovu dokazovanie a zistil, že účastníci konania uzavreli zmluvu o obchodnom zastúpení, ktorá bola vo svojom názve nesprávne označená ako zmluva o sprostredkovaní a jej predmetom bol záväzok žalovaného vyvíjať činnosť smerujúcu k tomu, aby žalobca mal príležitosť uzavrieť obchodné zmluvy s odberateľmi t.j. tretími osobami, týkajúce sa kompletného sortimentu, ktorý má záujemca v ponuke. Okrem iného mal žalovaný zabezpečiť aj odber ponúkaného sortimentu. V zmluve boli vymedzené i ďalšie povinnosti žalovaného v bodoch III. až VI. a práve v bode VI. je uvedené, že žalovanému vzniká nárok na zaplatenie provízie po uzatvorení zmluvy tretej osoby so záujemcom (žalobcom) a po zaplatení celej kúpnej ceny za predpokladu dodržania podmienok uvedených v čl. I. bod 1/ a taktiež za podmienok v čl. II. V čl. II. bod 1/ je uvedená výška provízie žalovaného, za plnenie činnosti podľa čl. I bod 1/, vo výške 10% z hrubého zisku, t.j. z vystavených a zaplatených faktúr v bežnom mesiaci, pričom

sprostredkovateľ je povinný preukázať, že obchodné zmluvy boli uzatvorené za jeho súčinnosti. V bode 2 tohto článku je dohodnuté, že k poslednému dňu bežného mesiaca vyhodnotia strany spoločne obchodné zmluvy uzavreté v bežnom mesiaci a tiež zaplatené faktúry vyplývajúce z týchto obchodných zmlúv. V bode 4 tohto článku sa uvádza, že sprostredkovateľovi nevzniká nárok na províziu, ak zmluva s treťou osobou bola uzavretá bez jeho súčinnosti, alebo ak bol činný ako sprostredkovateľ pre osobu, s ktorou sa zmluva uzavrela.

V tejto súvislosti súd prvého stupňa nariadil znalecké dokazovanie so zameraním, či žalovaný dostal províziu od žalobcu za obdobie od 1. júna 1998 do 30. decembra 1999 v zmysle zmluvy a v akej výške, či provízia bola vyplatená podľa dohodnutých podmienok v zmluve. Znalkyňa na otázky zodpovedala tak, že žalovaný dostal od žalobcu v danom období províziu v celkovej výške 574.400,- Sk, pričom podľa účtovných záznamov znalkyňa konštatovala, že provízia nebola vyplatená v súlade s podmienkami uvedenými v čl. I. bod 6/ a v čl. II. bod 1/ až 4/ zmluvy. Žalovaný nepreukazoval, že obchodné zmluvy boli uzatvorené za jeho súčinnosti.

V súvislosti so znaleckým posudkom žalobca potvrdil, že nárok ktorý si uplatňuje, spočíva len z provízie, ktorú si žalovaný vyfaktoval zo zmluvy, ktorá bola uzatvorená s D. ešte v roku 1997, teda bez jeho súčinnosti. Znalkyňa v tejto súvislosti potvrdila, že súčasťou provízie 574.000,- Sk, je aj provízia, ktorú faktoval žalovaný zo zmluvy uzavretej s D.. Žalobca poukázal na to, že predmetná zmluva bola uzatvorená na základe verejného obstarávania uskutočneného v roku 1997. Žalovaný v tejto súvislosti poukázal na to, že išlo len o rámcovú zmluvu a jednotlivé obchody sa realizovali z tejto zmluvy.

Na základe uvedeného bolo doplnené znalecké dokazovanie v tom zmysle, že takto získaná provízia žalovaného predstavuje sumu 144.200,- Sk.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že návrh žalobcu je dôvodný, nakoľko bolo nepochybne zistené, že medzi účastníkmi konania bola uzatvorená zmluva o obchodnom zastúpení, z ktorej pre žalovaného vyplývali dohodnuté povinnosti, pričom žalovaný bol povinný tiež preukázať, že obchodné zmluvy boli uzatvorené za jeho súčinnosti. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že požadované vrátenie provízie sa týka zmluvy, ktorú uzatvoril žalobca s D. ešte v roku 1997, na uzatvorení ktorej sa žalovaný nijakým spôsobom nepodieľal a v rámci ktorej pokračovala dodávka brzdového obloženia, aj v období, ktoré je predmetom tejto žaloby.

Žalovaný nepreukázal, že by obchodné zmluvy uzatvorené medzi žalobcom a D., boli uzatvorené za jeho súčinnosti, čo ani nebolo možné, pretože základná zmluva bola uzavretá ešte v roku 1997 a pri tejto žalovaný nevyvíjal žiadnu činnosť. To, že v zmysle tejto zmluvy žalovaný potom zabezpečoval odber ponúkaného sortimentu iným spôsobom, nie je pre dohodnutú províziu podľa čl. II. bod 1/ zmluvy rozhodujúce. Žalovaný mal byť odmeňovaný za plnenie činnosti uvedenej v čl. I. bod 1/ a v prípade zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a D., takúto činnosť žalovaný nevyvíjal.

Z uvedených dôvodov súd žalobe vyhovel a priznal aj úrok z omeškania podľa § 669 a § 502 Obch.Z., odo dňa podania žaloby t.j. od 17. novembra 2000, kedy už bol v omeškani so zaplatením peňažného záväzku.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal trovy konania v celkovej výške 81.969,- Sk, ktoré pozostávajú z trov právnej služby (za prípravu a prevzatie vo výške 4.796,- Sk, za účasť na pojednávaní 27.8.2004 v ¼ t.j. 1.244,- Sk, strata času 3.402,- Sk, za účasť na pojednávaní dňa 3.12.2004 vo výške 4.976,- Sk a strata času 3.402,- Sk. Ďalej žalobcovi patrí náhrada za právnu službu – za účasť na pojednávaní dňa 25.11.2005 vo výške ¼ t.j. 1.287,- Sk a strata času 1.500,- Sk, za účasť na pojednávaní 16.12.2005 vo výške 5.150,- Sk a strata času 1.500,- Sk a rovnaké sumy patria za účasť na pojednávaniach v dňoch 20.1.2006, 20.10.2006 a 24.11.2006, režijný paušál 3 krát po 150,- Sk, 3 krát po 164,- Sk), 2 krát náhrada za súdny poplatok (návrh a odvolanie t.j. 5.768,- Sk) a trovy spojené so znaleckým dokazovaním t.j. 17.200,- Sk. Trovy právnej služby boli vypočítané podľa vyhlášky 163/2002 Z.z. a vyhlášky 655/2004 Z.z. Trovy za právnu službu poskytnutú v konaní pred Okresným súdom v Poprade nemohol súd priznať, pretože nešlo o účelne vynaložené náklady, pretože žalobca mal dbať na to, aby vec prejednal vecne príslušný súd.

Žalobca podal proti rozsudku v časti týkajúcej sa náhrady trov konania odvolanie podaním zo dňa 10. januára 2007 a navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť tak, že súd prizná žalobcovi trovy prvostupňového konania vo výške 151.103,- Sk.

V odôvodnení odvolania poukázal na to, že náhrada trov právneho zastúpenia patrí v plnej výške za každý úkon, kde došlo vo veci k vyvolaniu veci súdom a kde po vyvolaní veci súd konal a okrem iného oznámil aj, či už dôvod odročenia alebo inú prekážku, pre ktorú nebolo možné konať. Z tohto dôvodu sa žalobca domáha plnej výšky náhrady trov konania tak, ako boli vyčíslené.

Poukázal na to, že súd pochybil aj v tom, keď priznal súdny poplatok len po 5.768, Sk. Za návrh a odvolanie, pretože súdne poplatky za návrh a odvolanie boli zaplatené 2 krát po 7.210,- Sk. Nesúhlasil ani s tým, že mu neboli priznané trovy za konanie pre Okresný súd v Poprade a poukázal na to, že súd je povinný skúmať svoju vecnú i miestnu príslušnosť ako podmienku konania.

Žalovaný podal proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie podaním zo dňa 17. januára 2007, v ktorom uviedol, že Krajský súd v Prešove negoval všetky výsledky dokazovania pred Okresným súdom v Poprade, ktorý žalobu zamietol a vykonal rozsiahlejšie dokazovanie.

V odvolaní poukázal na Obchodný zákonník, podľa ktorého, čo sa týka dôvodov náhrady škody, nie je žiadny rozdiel medzi tým, či poškodený uzavrel s údajným škodcom zmluvu o sprostredkovaní alebo o obchodnom zastúpení. V prípade zmluvy s D. uviedol, že išlo o významného odberateľa, a ak by tieto obchody neboli súčasťou provízneho systému, žalovaný by na svojich príjmoch klesol o takú sumu, že by preňho nemalo význam zmeniť zamestnanie a nastúpiť u žalobcu. „Základná zmluva“ s D., čo vyplývajú aj z jej obsahu, bola realizovaná dielčimi objednávkami a dodávkami, ktoré mali povahu samostatných obchodov a tieto činnosti zabezpečoval žalovaný, čo potvrdil i svedok J.S., ktorého výpoveď súd nevzal do úvahy.

Poukázal na to, že vo veci nebol vecne príslušný konať krajský súd, pretože išlo o sprostredkovateľskú zmluvu, nie o zmluvu o obchodnom zastúpení, ako tvrdí krajský súd. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalovanému priznať náhradu trov konania.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok vo veci samej potvrdiť a priznať mu trovy odvolacieho konania.

K obsahu odvolania uviedol, že žalovaný len opakuje skutkové a právne tvrdenia, ktoré prednášal počas celého konania. Ďalej uviedol, že súd prvého stupňa správne zistil skutočný stav, správne vec právne posúdil a dostatočne a správne odôvodnil ohľadne zmluvy s D., na čo mal súd dostatok dôkazov. Stotožnil sa i s názorom súdu, že išlo o zmluvu o obchodnom zastúpení a taktiež výška nároku bola riadne preukázaná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2) prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods.1 a podľa § 214 ods.1 O.s.p. na verejnom pojednávaní v prítomnosti zástupcov účastníkov a zistil, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či súd prvého stupňa rozhodol v súlade s právnym predpisom, keď žalobe vyhovel.

Medzi žalobcom a žalovaným bola uzavretá zmluva o obchodnom zastúpení dňa 1. júna 1998, čo vyplýva z obsahu zmluvy predloženej do spisu a ako správne vyslovil už súd prvého stupňa. V zmluve si jej účastníci dohodli vzájomné práva a záväzky. Provízia žalovaného bola dohodnutá v čl. II zmluvy, za splnenia dohodnutých podmienok pre jej vyplatenie. Úlohou žalovaného podľa zmluvy bolo vyvíjanie činnosti smerujúcej k uzavretiu obchodných zmlúv medzi žalobcom a tretími osobami. Sporná suma bola žalovanému vyplatená ako provízia i za uzavretie obchodných zmlúv žalobcu s D., pričom už v prvostupňovom konaní bolo nesporne zistené, že žalobca uzavrel základnú zmluvu s D. ešte v roku 1997, na uzatváraní ktorej sa žalovaný nepodieľal, pričom v rámci tejto zmluvy boli následne dodávané brzdové obloženia aj v období, keď vykonával žalovaný svoju činnosť na základe zmluvy.

Odvolací súd teda po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k názoru, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav veci a následne vyslovil správny právny názor. Odvolací súd sa tiež stotožnil s rozhodnutím o trovách prvostupňového konania tak, ako boli žalobcovi priznané v súlade s Občianskym súdnym poriadkom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného rozsudok v napadnutej časti istiny a trov prvostupňového konania podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi priznal trovy odvolacieho konania za dva úkony právnej pomoci vrátane paušálnej náhrady (vyjadrenie k odvolaniu, účasť na pojednávaní o odvolaní), náhradu straty času a cestovné osobným motorovým vozidlom P. - Bratislava a späť v celkovej výške 24.760,- Sk podľa písomného vyčíslenia predloženého do spisu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 28. mája 2008

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: